

სსიპ ილია ჭავჭავაძის სახელობის ქალაქ
საჩხერის #2 საჯარო სკოლის
ინკლუზიური განათლების პროგრამა
სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების
მქონე მოსწავლეთათვის

ინკლუზიური განათლება

ინკლუზიური განათლება არის თანაბრად ხელმისაწვდომი საგანმანათლებლო პროცესი, რომლის ფარგლებშიც ყველა მოსწავლისთვის უზრუნველყოფილია განათლების ინდივიდუალური საგანმანათლებლო საჭიროებისა და შესაძლებლობის გათვალისწინებით მიღება.

ინკლუზიური განათლების (განსაკუთრებული საგანმანათლებლო საჭიროების მოსწავლეთათვის სპეციალური) პროგრამის მეშვეობით ხდება სკოლის ყველა ასაკის ბავშვის ჩართვა სასწავლო პროცესში, მიუხედავად მისი შესაძლებლობისა.

ყველა მოსწავლე არის უნიკალური და განსხვავებული თავისი ინდივიდუალური ფიზიკური და ფსიქიკური მახასიათებლებით, ნიჭით, ემოციებით, ინტერესებით, პირადი გამოცდილებით, აკადემიური საჭიროებებით და სწავლის სტილით, რაც გათვალისწინებულ უნდა იქნას სწავლა-სწავლების დროს.

პროგრამის მიზანი

ინკლუზიური განათლების (სპეციალური) პროგრამის მიზანია, ყველა ბავშვს მიეცეს თანატოლებთან ერთად სწავლისა და ხარისხიანი განათლების მიღების თანაბარი შესაძლებლობა. ინკლუზიური განათლების უზრუნველსაყოფად სკოლა ცდილობს, გააძლიეროს და განავითაროს სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროებების მქონე მოსწავლის (შემდგომში – სსსმ მოსწავლე) შესაძლებლობები, გააუმჯობესოს მოსწავლის აკადემიური ცოდნა და სოციალური უნარ-ჩვევები, მოამზადოს მოსწავლე დამოუკიდებელი ცხოვრებისათვის და ხელი შეუწყოს მოსწავლის საზოგადოების სრულფასოვან წევრად ჩამოყალიბებას. ის, შესაძლებლობის ფარგლებში, სრულად უნდა იღებდეს მონაწილეობას სასკოლო აქტივობებში.

ინკლუზიური განათლება სკოლაში

სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლე

1. სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონეა მოსწავლე, რომელსაც თანატოლებთან შედარებით აქვს სიძნელე სწავლაში, ვერ ასრულებს შესაბამისი კლასისთვის ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებულ მინიმალურ მოთხოვნებს ან/და საჭიროებს ეროვნული სასწავლო გეგმის ადაპტაციას/გაფართოებას, სასწავლო გარემოსთან ადაპტაციას, ალტერნატიულ სასწავლო გეგმას ან/და სპეციალურ საგანმანათლებლო მომსახურებას.

სსსმ მოსწავლე შეიძლება იყოს მოსწავლე, რომელსაც აქვს:

- ფიზიკური შეზღუდვა;
- ინტელექტუალური განვითარების დარღვევა;
- სწავლის უნარის დარღვევა;
- სენსორული განვითარების დარღვევა (სმენის და/ან მხედველობის);
- მეტყველების განვითარების დარღვევა;
- ქცევითი და ემოციური დარღვევა;

- გრძელვადიანი ჰოსპიტალიზაციის საჭიროება;
- სოციალური ფაქტორებით გამოწვეული სირთულეები სწავლაში, რის გამოც ვერ ძლევს ეროვნული სასწავლო გეგმის მოთხოვნებს;
- ენობრივი ბარიერის გამო გამოწვეული სირთულეები სწავლაში.

2. სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების დადასტურება ხდება საქართველოს განათლების, მეცნიერების და ახალგაზრდობის სამინისტროს ინკლუზიური განათლების მულტიდისციპლინური გუნდის (შემდგომში – მულტიდისციპლინური გუნდი) შეფასებისა და დასკვნის საფუძველზე, ასევე მულტიდისციპლინური გუნდის მიერ განისაზღვრება სსსმ მოსწავლისთვის ეროვნული სასწავლო გეგმის ადაპტაციის საჭიროება. ადაპტაციის სახეებია: მოდიფიკაცია, აკომოდაცია, ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა, ალტერნატიული სასწავლო მიზნები, ალტერნატიული სასწავლო გეგმა ან/და გაფართოებული სასწავლო გეგმა.

3. მოსწავლისთვის ეროვნული სასწავლო გეგმის მოდიფიკაცია ნიშნავს ეროვნული სასწავლო გეგმით განსაზღვრული შედეგების რაოდენობრივ და/ან თვისებრივ ცვლილებებს, რაც შესაძლებელია გულისხმობდეს სასწავლო მიზნების რაოდენობრივ შემცირებას, გამარტივებას მოსწავლის მზაობისა და შესაძლებლობების გათვალისწინებით.

4. სკოლა უზრუნველყოფს სასწავლო გარემოს აკომოდაციას და, საჭიროების შემთხვევაში, შეიმუშავებს ალტერნატიულ სასწავლო მიზნებს. სასწავლო გარემოს აკომოდაცია ნიშნავს სასწავლო გარემოს ისეთი ცვლილებას, რომელიც არ იწვევს ეროვნული სასწავლო გეგმის შინაარსის შეცვლას, არამედ ხელს უწყობს სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლისთვის შესაბამისი სასწავლო გარემოს და პირობების შექმნას ქვემოთ ჩამოთვლილ კომპონენტებში:

- ა) ინსტრუქციის აკომოდაცია;
- ბ) გარემო პირობების აკომოდაცია;
- გ) შეფასების აკომოდაცია;
- დ) დროის, გრაფიკის აკომოდაცია.

5. ალტერნატიული სასწავლო მიზნების შემუშავება ხდება მძიმე, ღრმა და მრავლობითი დარღვევის მქონე მოსწავლეებისთვის, თუ შეუძლებელია ეროვნული სასწავლო გეგმით განსაზღვრული ზოგიერთი საგნის სწავლება. მძიმე, ღრმა და მრავლობითი დარღვევის მქონე მოსწავლეებისთვის აუცილებელია ინდივიდუალურ სასწავლო გეგმაში ალტერნატიული მიზნების შეტანა, როგორცაა ყოველდღიური სასიცოცხლო ფუნქციური უნარ-ჩვევების გამომუშავება.

მოსწავლის სწავლასთან დაკავშირებული სირთულის პირველადი მართვა

- ✓ ინკლუზიურ განათლებაში ჩართული შესაბამისი სპეციალისტები (სკოლაში ასეთის არსებობის შემთხვევაში) საგნის მასწავლებლებთან/კლასის დამრიგებელთან ერთად, მიმართვის მიღებიდან 10 სამუშაო დღის ვადაში, აფასებენ მოსწავლის მოტორულ, კოგნიტურ, ფსიქოემოციურ, აკადემიურ, კომუნიკაციურ, სოციალურ, ქცევით, ფუნქციურ უნარებს და მოსწავლის მიერ სწავლასთან დაკავშირებით გამოხატული სირთულის პირველადი მართვის მიზნით შეიმუშავებენ რეკომენდაციებს მასწავლებლის/მასწავლებლების, კლასის დამრიგებლის, სკოლის დირექციისა და მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენლისათვის წარსადგენად.
- ✓ მოსწავლის კლასის დამრიგებელი და მასწავლებელი/მასწავლებლები ურთიერთთანამშრომლობის საფუძველზე ვალდებული არიან, შეასრულონ ინკლუზიურ განათლებაში ჩართული შესაბამისი სპეციალისტების (სკოლაში ასეთის არსებობის შემთხვევაში) რეკომენდაციები. ასევე, აღნიშნული

რეკომენდაციების საფუძველზე განსაზღვრონ და მიიღონ ყველა საჭირო ზომა მოსწავლის მიერ გამოხატული სირთულის პირველადი მართვის მიზნით.

მულტიდისციპლინური გუნდის მიერ მოსწავლის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების შეფასების მოთხოვნა

- ✓ იმ შემთხვევაში, თუ არსებობს დასაბუთებული ვარაუდი, რომ მოსწავლეს გამოხატული აქვს სწავლასთან დაკავშირებული სირთულე, მიუხედავად სკოლის მიერ გათვალისწინებული ზომების მიღებისა ვერ ძლევს ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებულ მინიმალურ მოთხოვნებს 1-დან 2 თვის განმავლობაში, კლასის დამრიგებელი/მასწავლებელი/ინკლუზიურ განათლებაში ჩართული შესაბამისი სპეციალისტები (სკოლაში ასეთის არსებობის შემთხვევაში) უფლებამოსილი არიან მიმართონ სკოლის დირექტორს, მოსწავლის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების შეფასების მოთხოვნით.
- ✓ მომართვის წარდგენის შემთხვევაში, სკოლა ვალდებულია მოსწავლის კანონიერ წარმომადგენელს მიაწოდოს შემდეგი სახის ინფორმაცია:
 - ა) მოსწავლის მიერ სწავლასთან დაკავშირებით გამოხატული სიძნელეების აღწერა და დასაბუთება;
 - ბ) იმ ზომების აღწერა, რომლებიც სკოლამ მიიღო მოსწავლის მიერ სწავლასთან დაკავშირებით გამოხატული სიძნელეების მართვის მიზნით, მაგრამ არ აღმოჩნდა საკმარისი.
- ✓ ინფორმაციის მიწოდების საფუძველზე მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენელი სკოლას მიმართავს წერილობითი ფორმით და გამოხატავს თანხმობას მოსწავლის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების შეფასებასთან დაკავშირებით (სკოლის მიმართვის ფორმა -დანართი #1; კანონიერი წარმომადგენლის მიმართვის ფორმა-დანართი #2;).
- ✓ იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენელი ინფორმაციის გაცნობის შემდეგ არ არის თანახმა შედგეს მოსწავლის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების შეფასება, ის სკოლის დირექტორს მიმართავს განცხადებით, რომელშიც ხელმოწერით ადასტურებს, რომ თავად იღებს პასუხისმგებლობას მოსწავლის სწავლის/სწავლების შედეგებზე.
- ✓ თუ მოსწავლე კვლავ ავლენს სიძნელეს სწავლასთან დაკავშირებით, რაც მისი სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების შეფასების აუცილებლობაზე მიუთითებს, დადგენილი წესით სკოლა გონივრულ ვადებში განმეორებით იღებს ზომებს მოსწავლის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების შეფასებაზე მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენლის თანხმობის მისაღებად. იმ შემთხვევაში, თუ მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენელი წინააღმდეგია მოსწავლის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების შეფასების, ვალდებულია აღნიშნულის შესახებ განაცხადოს წერილობით.
- ✓ მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენელი უფლებამოსილია, სკოლის დირექტორს მიმართოს მულტიდისციპლინური გუნდის მიერ მოსწავლის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების შეფასების მოთხოვნით.

- ✓ სკოლიდან უარის მიღების შემთხვევაში, მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენელი უფლებამოსილია მოსწავლის შეფასებასთან დაკავშირებით თავად მიმართოს სამინისტროს შესაბამის სტრუქტურულ ქვედანაყოფს.

მულტიდისციპლინური გუნდის მიერ მოსწავლის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების შესაფასებლად წარსადგენი დოკუმენტაცია

- ✓ სკოლის დირექტორი სამინისტროს შესაბამისი სტრუქტურული ქვედანაყოფისათვის წარდგენილ მულტიდისციპლინური გუნდის მიერ მოსწავლის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების შეფასების მოთხოვნას დაურთავს შემდეგ ინფორმაციას:
 - ა) მოსწავლის საიდენტიფიკაციო მონაცემები;
 - ბ) მოსწავლის მიერ სწავლასთან დაკავშირებით გამოხატული სიძნელების აღწერა და დასაბუთება;
 - გ) იმ ზომების აღწერა, რომლებიც სკოლამ მიიღო მოსწავლის მიერ სწავლასთან დაკავშირებით გამოხატული სიძნელების პირველადი მართვის მიზნით, მაგრამ არ აღმოჩნდა საკმარისი;
 - დ) კლასის დამრიგებლის/მასწავლებლის/მასწავლებლების მიერ შედგენილი, შესაბამის საგანში/საგნებში მოსწავლის მიღწევების (ცოდნა, უნარ-ჩვევები) შეფასების ფორმა, რომლის ნიმუში მტკიცდება მინისტრის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით;
 - ე) ინკლუზიური განათლებაში ჩართული სპეციალისტის/სპეციალისტების (ასეთის არსებობის შემთხვევაში) მიერ შედგენილი მოსწავლის სწავლასთან დაკავშირებით გამოხატული სირთულის მართვის პირველადი შეფასებები და რეკომენდაციები;
 - ვ) მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენლის წერილობითი თანხმობის დამადასტურებელი დოკუმენტი.

სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების შეფასება სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლის სტატუსის მოხსნის მიზნით

- ✓ თუ არსებობს საგნის მასწავლებლის, კლასის დამრიგებლის, ინკლუზიურ განათლებაში ჩართული სპეციალისტის (სკოლაში ასეთის არსებობის შემთხვევაში) დასაბუთებული ვარაუდი, რომ სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლე ძლევს ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებულ მისაღწევ შედეგებს კონკრეტულ საგანში/საგნებში და აღარ ესაჭიროება მინიჭებული სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლის სტატუსი, მოსწავლის სპეციალურ საგანმანათლებლო საჭიროებას აფასებს და შესაბამის დასკვნას ადგენს მულტიდისციპლინური გუნდი.
- ✓ იმ შემთხვევაში, თუ სკოლის დირექტორს სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების ხელახალი შეფასების ინიციატივით მიმართავს საგნის მასწავლებელი, კლასის დამრიგებელი, ინკლუზიურ განათლებაში ჩართული სპეციალისტი (სკოლაში ასეთის არსებობის შემთხვევაში) და აღნიშნულზე არსებობს მოსწავლის კანონიერი

წარმომადგენლის თანხმობა, სკოლის დირექტორი ვალდებულია სამინისტროს შესაბამისი სტრუქტურული ქვედანაყოფისაგან მოითხოვოს მულტიდისციპლინური გუნდის მიერ სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების შეფასება (სკოლის მიმართვის ფორმა სტატუსის მოხსნის მიზნით-დანართი #3).

- ✓ სკოლის მიერ სამინისტროს შესაბამისი სტრუქტურული ქვედანაყოფისათვის მიმართვის ფორმა მტკიცდება მინისტრის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით. სკოლის დირექტორის მიმართვას უნდა ახლდეს:
 - ა) კლასის დამრიგებლის/მასწავლებლის/მასწავლებლების მიერ შედგენილი, შესაბამის საგანში/საგნებში სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლის მიღწევების (ცოდნა, უნარ-ჩვევები) აღწერის ფორმა რომელიც მტკიცდება მინისტრის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით;
 - ბ) ინკლუზიურ განათლებაში ჩართული სპეციალისტების შეფასებები თავიანთი კომპეტენციის ფარგლებში (ასეთის არსებობის შემთხვევაში);
 - გ) მულტიდისციპლინური გუნდის დასკვნა სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლის სტატუსის მინიჭების თაობაზე;
 - დ) მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენლის წერილობითი თანხმობის დამადასტურებელი დოკუმენტი.
- ✓ მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენელი უფლებამოსილია, მიმართოს სკოლის დირექტორს და მოითხოვოს მულტიდისციპლინური გუნდის მიერ მოსწავლის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების შეფასება სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლის სტატუსის მოხსნის მიზნით. სკოლისგან უარის მიღების შემთხვევაში, მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენელი უფლებამოსილია, თავად მიმართოს სამინისტროს შესაბამის სტრუქტურულ ქვედანაყოფს ამ მოთხოვნით. მოსწავლის კანონიერი წარმომადგენლის მიერ სამინისტროსთვის წარდგენილი მიმართვის ფორმა მტკიცდება მინისტრის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით.

პირველ კლასში სავარაუდო სსსმ მოსწავლის სტატუსით დარეგისტრირებული პირის შეფასების პროცედურები

- ✓ „ზოგადსაგანმანათლებლო დაწესებულებაში მოსწავლის ჩარიცხვისა და მოსწავლის სტატუსის შეჩერების წესის დამტკიცების შესახებ“ საქართველოს განათლებისა და მეცნიერების მინისტრის 2017 წლის 11 იანვრის №04/ნ ბრძანებით დამტკიცებული წესის (შემდგომ – ჩარიცხვის წესი) შესაბამისად, სკოლის პირველ კლასში ჩასარიცხი მოსწავლის რეგისტრაციისას პირის კანონიერი წარმომადგენელი უთითებს პირის სავარაუდო სპეციალურ საგანმანათლებლო საჭიროებაზე და მულტიდისციპლინური გუნდის მიერ შეფასების მოთხოვნის მიზნით ავსებს საქართველოს განათლების, მეცნიერებისა და ახალგაზრდობის მინისტრის (შემდგომ – მინისტრი) ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ სამართლებრივი აქტით დამტკიცებული მომართვის ფორმას, რომელსაც დაურთავს შესაბამის დოკუმენტებს (ასეთის არსებობის შემთხვევაში).

- ✓ მომართვას და თანდართულ დოკუმენტებს სკოლა უგზავნის სამინისტროს შესაბამის სტრუქტურულ ქვედანაყოფს 2 სამუშაო დღის ვადაში (პირველკლასელთა მიმართვის ფორმა-დანართი #4).

სსსმ მოსწავლის სწავლებისათვის სკოლა ახორციელებს შემდეგ ღონისძიებებს:

- სასწავლო პროცესს განსაზღვრავს და წარმართავს სასწავლო პროგრამის შესაბამისად (მორგებულია თითოეული მოსწავლის ინდივიდუალურ შესაძლებლობებსა და ინტერესებზე).
- ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის ფარგლებში დეტალურად გეგმავს სწავლების სტრატეგიებს და სასწავლო აქტივობებს (საკლასო და საშინაო), არჩევს სასწავლო პროგრამასა და სახელმძღვანელოებს. განსაზღვრავს დროს, რომელსაც მასწავლებელი დაუთმობს შერჩეულ მიზანს, აქტივობასა თუ მასალას.
- სსსმ მოსწავლეთა სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების დადასტურებიდან ერთი თვის განმავლობაში, მულტიდისციპლინური გუნდის დასკვნის საფუძველზე, უზრუნველყოფს სსსმ მოსწავლისათვის ინდივიდუალური სასწავლო გეგმების შემუშავებას, ხოლო უკვე იდენტიფიცირებული სსსმ მოსწავლეებისთვის - სწავლის დაწყებიდან ორი კვირის ვადაში ქმნის ინდივიდუალურ სასწავლო გეგმას.
- განსაზღვრავს სსსმ მოსწავლისათვის ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შეხვედრების განრიგს. პერიოდულად ჩატარდება სავალდებულო შეხვედრა, რომლის დროსაც მოხდება მიღწეული შედეგების შეფასება და მოსწავლის განათლების მიმდინარე პროცესზე მსჯელობა.
- ჩაატარებს მოსწავლისათვის საჭირო დამატებით ან/და ინდივიდუალურ მეცადინეობებს, განსაზღვრავს მეცადინეობების დროს, ადგილს და ხანგრძლივობას;
- საჭიროების შემთხვევაში, განსაზღვრავს დამატებით ინდივიდუალურ მეცადინეობებზე პასუხისმგებელ პირს;
- საჭიროების შემთხვევაში, მოსწავლისათვის შეიძენს საჭირო რესურსს, რომელსაც გამოიყენებს სსსმ მოსწავლე;
- შეიძენს მოსწავლისათვის საჭირო დამატებით საგანმანათლებლო მასალას.

ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა

1. სკოლაში არსებული ისე ჯგუფი ეროვნულ სასწავლო გეგმაზე დაყრდნობით, შეიმუშავებს ინდივიდუალურ სასწავლო გეგმას (დანართი N5, დანართი #6), რომელიც წარმოადგენს სასკოლო სასწავლო გეგმის ნაწილს.
2. ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა მაქსიმალურად ითვალისწინებს სსსმ მოსწავლის ყველა საგანმანათლებლო საჭიროებას და მისი მიღწევის გზებს, მოსწავლის ინტერესებსა და ინდივიდუალურ შესაძლებლობებს, აგრეთვე, ყველა დამატებით

აქტივობას, რომელიც აუცილებელია გეგმით გათვალისწინებული მიზნების მისაღწევად.

3. ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა, მულტიდისციპლინური გუნდის დასკვნის საფუძველზე, შეიძლება მოიცავდეს ყველა საგანს ან რომელიმე კონკრეტულ საგანს/საგნებს, სსსმ მოსწავლის საჭიროების შესაბამისად.
4. ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა შეიქმნება მოსწავლის სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების გამოვლენიდან ერთი თვის ვადაში, ხოლო უკვე იდენტიფიცირებული მოსწავლეებისთვის - სასწავლო პროცესის დაწყებიდან ორი კვირის ვადაში.
5. ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა შეიქმნება ყველა იმ საგანში ან რომელიმე კონკრეტულ საგანს/საგნებს სპეციალური საგანმანათლებლო საჭიროების მქონე მოსწავლის საჭიროების შესაბამისად.
6. ყოველი სსსმ მოსწავლისთვის ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის ფარგლებში დეტალურად დაიგეგმება/განისაზღვრება:

ა) სასწავლო შედეგები, სწავლების სტრატეგიები და სასწავლო (როგორც საკლასო, ისე საშინაო) აქტივობები შერჩეულ საგანში/საგნებში;

ბ) დრო, რომელსაც მასწავლებელი დაუთმობს ინდივიდუალური სასწავლო გეგმით განსაზღვრული სასწავლო შედეგების მიღწევას თითოეულ საგანში;

გ) მოსწავლისათვის საჭირო დამატებითი ჯგუფური/ინდივიდუალური მეცადინეობები, მეცადინეობების გრაფიკი, ადგილი და ხანგრძლივობა;

დ) დამატებით ჯგუფურ/ინდივიდუალურ მეცადინეობებზე პასუხისმგებელი პირი: საგნის მასწავლებელი, მშობელი და/ან ფსიქოლოგი საჭიროების შემთხვევაში სხვა სპეციალისტი;

ე) სასწავლო პროცესში გამოსაყენებელი რესურსი (სახელმძღვანელოები და მოსწავლისათვის საჭირო სხვა საგანმანათლებლო/განმავითარებელი მასალა) და მასალის უზრუნველყოფაზე პასუხისმგებელი პირი, მათ შორის მშობელიც.

ვ) მოსწავლისათვის საჭირო დამატებითი ტექნიკური რესურსი.

7. ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა ითვალისწინებს ინფორმაციას ბავშვის კოგნიტური, აკადემიური, საგნობრივი კომპეტენციების, ინტერესების, სოციალური, ქცევითი, ემოციური, მოტორული და სხვა სფეროების შესახებ ძლიერი მხარეებისა და საჭიროებების გათვალისწინებით.
8. სწავლის პროცესში სირთულეების გამოვლენის შემდეგ სკოლა უზრუნველყოფს სსსმ მოსწავლის შესაძლებლობების სიდრმისეული შეფასებას.
9. სკოლა შექმნის ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შესამუშავებლად სამუშაო ჯგუფს (შემდგომში ისე ჯგუფი), რომელიც უზრუნველყოფს სსსმ მოსწავლისათვის ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შემუშავებას და მის განხორციელებას.
10. ისე ჯგუფი იკრიბება სასწავლო წლის განმავლობაში მინიმუმ 4-ჯერ. ისე ჯგუფის წევრები შეხვედრაზე განიხილავენ სსსმ მოსწავლის მიმდინარე საგანმანათლებლო პროცესს, მის სასწავლო შედეგებს, გამოწვევებს, გამოყენებული სწავლების სტრატეგიების ეფექტურობას, ინდივიდუალური სასწავლო გეგმაში ცვლილებებისა და დამატებების შეტანის საჭიროებას, სწავლებაში ახალი მიდგომებისა და მეთოდების დანერგვის საჭიროებას და აუცილებელ რესურსებს.
11. ისე ჯგუფის შეხვედრებზე იწარმოება სხდომის ოქმები. ყველა სხდომის ოქმი ინახება მოსწავლის პირად საქმეში;
12. ისე ჯგუფმა სასწავლო წლის ბოლოს სკოლის ადმინისტრაციას უნდა მიაწოდოს სსსმ მოსწავლის პირად საქმეში შესატანად მოსწავლის შესახებ წარმოებული სრული

დოკუმენტაცია (ინდივიდუალური სასწავლო გეგმა, სამედიცინო დაწესებულების მიერ გაცემული ცნობები და სხვ.).

13. სასწავლო წლის დასასრულს, ისგ ჯგუფის წევრი თითოეული მასწავლებელი აფასებს შესაბამის საგანში სსსმ მოსწავლის მიღწევების (ცოდნა, უნარ-ჩვევები) შესაბამისობას ინდივიდუალური სასწავლო გეგმით განსაზღვრულ სასწავლო შედეგებთან დაკავშირებულ ინფორმაციას და ანგარიშს წარუდგენს დირექტორს, პედაგოგიურ საბჭოს და მშობელს.

ისგ ჯგუფი

თითოეული სსსმ მოსწავლისათვის სკოლის მიერ განსაზღვრული ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შესამუშავებლად იქმნება სამუშაო ჯგუფი, რომელიც უზრუნველყოფს სსსმ მოსწავლისათვის ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შემუშავებას და ხელს შეუწყობს მის განხორციელებას. ისგ-ს ჯგუფი ვალდებულია მონაწილეობა მიიღოს ისგ-ს შიდა მონიტორინგში და მასალა წარუდგინოს სკოლის ადმინისტრაციას.

ისგ ჯგუფის წევრები:

- ✓ სსსმ მოსწავლის კლასის დამრიგებელი;
- ✓ საგნის მასწავლებლები, რომლებიც უშუალოდ ასწავლიან მოსწავლეს;
- ✓ სსსმ მოსწავლის მშობელი/ კანონიერი წარმომადგენელი;
- ✓ სკოლაში ინკლუზიურ განათლებაში ჩართული სპეციალისტი/სპეციალისტები;
- ✓ საჭიროების შემთხვევაში, მოწვეული სხვა სპეციალისტი.

ისგ ჯგუფს ხელმძღვანელობს დამრიგებელი. სკოლის სპეციალური მასწავლებელი კოორდინირებს უწევს ისგ ჯგუფის წევრების საქმიანობაზე;

- **საგნის მასწავლებელი** - მთავარი მოქმედი პირია სსსმ მოსწავლის ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შედგენისას. მასწავლებელს სწავლების პროცესში ხანგრძლივი კონტაქტი აქვს მოსწავლესთან. შესაბამისად, იგი ფლობს ინფორმაციას თითოეული მოსწავლის აკადემიური, ფიზიკური, სოციალური და ყოველდღიური საჭიროების შესახებ. მასწავლებელი მშობელთან და სხვა სპეციალისტებთან შეთანხმებით ირჩევს მოსწავლისათვის გრძელვადიან და მოკლევადიან მიზნებს პრიორიტეტების მიხედვით, ქმნის და ნერგავს სასწავლო პროგრამას, მოიძიებს რესურსების დასახული მიზნებისა და პროგრამების განსახორციელებლად, ისგ ჯგუფის სხვა წევრებთან ერთად. მონაწილეობას იღებს მოსწავლის შეფასებაში, სასწავლო მიზნებისა და სტრატეგიების განსაზღვრაში, საჭირო მასალისა და დოკუმენტაციის შექმნაში;
- **სსსმ მოსწავლის მშობელი/კანონიერი წარმომადგენელი** - მშობელი/კანონიერი წარმომადგენელი სრულად ფლობს ინფორმაციას მოსწავლის შესაძლებლობებისა და საჭიროებების შესახებ, ამიტომ იგი ერთ-ერთი მთავარი მონაწილეა სსსმ მოსწავლისათვის ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შედგენისას. იგი აქტიურად არის ჩართული მიზნის შერჩევაში და დასახული მიზნების განხორციელების პროცესში. მშობელს/კანონიერ წარმომადგენელს მუდმივი კონტაქტი აქვს მასწავლებელთან და ჯგუფის სხვა წევრებთან. ფლობს ინფორმაციას ბავშვის წარმატებებსა და სასწავლო პროცესში არსებული სირთულეების შესახებ. ჩართულია ყველა მიმდინარე სასწავლო აქტივობებში, კულტურულ და სპორტულ ღონისძიებებში.
- **სპეციალური მასწავლებელი** - აქტიურ მონაწილეობას იღებს სსსმ მოსწავლეების სწავლების პროცესში. მას ევალება სკოლის ადმინისტრაციის სხვა წარმომადგენლებთან ერთად, შეიმუშაოს სპეციალურ განათლებასთან დაკავშირებით სკოლის სტრატეგია, მიმართულებები მისცეს მასწავლებლებს სსსმ მოსწავლის

სწავლებასთან დაკავშირებით. ასევე, ის კოორდინირებას და მონიტორინგს უწევს ისე ჯგუფის მუშაობას. ისე ჯგუფის კოორდინატორი პასუხისმგებელია ისე ჯგუფის საქმიანობაზე. პასუხისმგებელია ისე ჯგუფის შეხვედრის ორგანიზებაზე, საჭირო დოკუმენტაციისა და მოსწავლის პორტფოლიოს წარმოებაზე, მონაწილეობს სასწავლო გეგმების მიზნებისა და სტრატეგიის განსაზღვრასა და მოსწავლის შეფასებაში. რეგულარული კონტაქტი აქვს როგორც მოსწავლის მშობლებთან ისე პედაგოგებთან;

- **ინკლუზიური განათლების მხარდამჭერი სპეციალისტები** – მონაწილეობას იღებენ მოსწავლის აკადემიური უნარების შეფასების პროცესში, თანამშრომლებენ ისე ჯგუფთან და კონსულტირებას უწევენ მათ სხვადასხვა საკითხის შესახებ.

ისე ჯგუფის შეხვედრაზე განსახილველი საკითხები:

- ✓ სამინისტროს მულტიდისციპლინური გუნდის დასკვნიდან გამომდინარე კონკრეტული მოსწავლისათვის ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის საჭიროების შესახებ გადაწყვეტილების მიღება;
- ✓ მოსწავლის შესახებ ინფორმაციის მოპოვება;
- ✓ მოსწავლის საჭიროების განსაზღვრა და პრიორიტეტების გამოყოფა;
- ✓ ჯგუფის წევრების როლებისა და პასუხისმგებლობის განაწილება;
- ✓ მოსწავლის არსებული განვითარების დონის, მიღწევებისა თუ შესაძლებლობების აღწერა;
- ✓ ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის წერილობითი ფორმის შექმნა;
- ✓ სასწავლო პროცესის მიმდინარეობის შეფასება და განხილვა;
- ✓ სსსმ მოსწავლის სასწავლო პროცესის მონიტორინგის შედეგების განხილვა.

ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის ფორმირების ეტაპები:

- ინფორმაციის შეგროვება;
- მიმართულების განსაზღვრა;
- ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შემუშავება;
- ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის განხორციელება;
- ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის გადახედვა/გადაფასება და განახლება.

ინფორმაციის შეგროვება:

- მოსწავლესთან და მის მშობელთან/კანონიერ წარმომადგენელთან კონსულტაცია;
- საგნის მასწავლებლებთან კონსულტაცია;
- სხვა პროფესიონალებთან (ფსიქოლოგი, ექიმი, მულტიდისციპლინური გუნდის წარმომადგენელი და სხვა) კონსულტაცია;
- მოსწავლეზე დაკვირვება და სიღრმისეული შეფასება.

ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის შემუშავება:

გრძელვადიანი მიზანი – გრძელვადიანი (წლიურ) მიზანს ისე ჯგუფის წევრები შეთანხმებულად აყალიბებენ მოსწავლის ძლიერი მხარეების, საჭიროებების, მიღწევის არსებული დონისა და სკოლის რესურსების გათვალისწინებით. ეს მიზანი

ისახავს რეალისტურ მოლოდინს მოსწავლის მიმართ და შესაბამისად, შესაძლებელია, შეიცვალოს საჭიროებებიდან გამომდინარე.

მოკლევადიანი მიზანი – უფრო კონკრეტული და სპეციფიური მიზანი, რომელსაც გრძელვადიანი მიზნებისკენ მივყავართ. მათი მიღწევა უფრო მოკლე დროშია შესაძლებელი – ორ კვირაში, ერთ ან ორ თვეში. მოკლევადიანი მიზნები შედგება საფეხურებისგან, ანუ უფრო პატარა მიზნებისგან, რომელსაც უფრო მცირე დროითი ინტერვალი სჭირდება და მკვეთრად განსაზღვრული თანმიმდევრობით ლაგდება.

ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის განხორციელება - ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის განხორციელებისათვის დიდი ყურადღება დაეთმობა მოსწავლის შეფასებას, რომელიც განხორციელდება მის ინდივიდუალურ სასწავლო მიზნებთან მიმართებით იმის მიხედვით, მიაღწია თუ არა ბავშვმა დასახულ კონკრეტულ შედეგს. აქედან გამომდინარე, გეგმაში ასახული სასწავლო მიზნებისა და სტატეგიების ცვლილებების საჭიროება შესაძლოა აუცილებელიც კი გახდეს.

მიზნის მიღწევის მონიტორინგი მოხდება სისტემატურად, რომლის დროსაც შეფასდება მასწავლებლების მიერ შესრულებული სამუშაოს ხარისხი. შეფასება შეიძლება განხორციელდეს სხვადასხვა სისტემის მიხედვით, რომელიც იქნება მოსწავლის მიღწევების თვისებრივი დახასიათება: სუსტი, დამაკმაყოფილებელი, საშუალო და მაღალი.

ინდივიდუალური სასწავლო გეგმის გადახედვა/განახლება – ამ პროცესის მეშვეობით ისე ჯგუფის წევრები მოახდენენ მუშაობის შეჯამებას, გაანალიზებენ, რამდენად უახლოვდება მოსწავლე განსაზღვრულ შედეგს, რამდენად არის საჭირო გარკვეული ცვლილებების განხორციელება.

სსსმ მოსწავლის აკადემიური მიღწევის შეფასება, დასწრება და გაცდენები

- ✓ სსსმ მოსწავლის აკადემიური მიღწევის შეფასება ხდება იმავე პრინციპით, რომლითაც ხდება ნებისმიერი სხვა მოსწავლის აკადემიური მიღწევის შეფასება. თუ სსსმ მოსწავლე განათლებას იღებს ინდივიდუალური სასწავლო გეგმით, ფასდება მის მიერ ინდივიდუალური სასწავლო გეგმით განსაზღვრული მიზნების მიღწევის დონე. სსსმ მოსწავლე, რომელიც წარმატებით სძლევს ინდივიდუალურ სასწავლო გეგმას, ფასდება შესაბამისი ქულით.
- ✓ სსსმ მოსწავლისთვის სემესტრული, წლიური და საფეხურის საერთო ქულების გამოანგარიშება ხდება იმავე პრინციპით, როგორც სხვა მოსწავლეებისთვის.
- ✓ გამონაკლის შემთხვევაში დასაშვებია სსსმ მოსწავლეს არ ჰქონდეს სემესტრული შეფასება ერთ ან რამდენიმე საგანში. გამონაკლისი დაიშვება მულტიდისციპლინური გუნდის დასკვნის საფუძველზე. გამონაკლის შემთხვევაში მოსწავლის საგნის სემესტრული ქულა წარმოადგენს საგნის წლიურ ქულას. თუ სსსმ მოსწავლე რომელიმე საგანში მოცემულ სემესტრში არ ფასდება, ეს ხელს არ უშლის მას გადავიდეს მომდევნო კლასში.

- ✓ თუ სსსმ მოსწავლეს აქვს მოწყვლადი ჯანმრთელობის მდგომარეობა და არსებობს ამის დამადასტურებელი დოკუმენტი, სსსმ მოსწავლის მიმართ არ ვრცელდება ეროვნული სასწავლო გეგმის მე-8 მუხლის მე-10 პუნქტი.

სსსმ მოსწავლეთა შინ სწავლება

- ✓ იმ შემთხვევაში, თუ სსსმ მოსწავლეს ჯანმრთელობის მდგომარეობა არ აძლევს სკოლაში სიარულის საშუალებას, სსსმ მოსწავლე სწავლას განაგრძობს შინ სწავლების ფორმით. ამ შემთხვევაში მოსწავლე ირიცხება სკოლაში, მაგრამ არ ესწრება გაკვეთილებს. სკოლა უდგენს მას ინდივიდუალური სწავლების სპეციალურ გეგმას, რომლის მიხედვითაც მოხდება სსსმ მოსწავლის შინ სწავლება.
- ✓ შინ სწავლების დროს სკოლა ვალდებულია დაადგინოს განრიგი, რომლის მიხედვითაც საგნის მასწავლებელი და საჭიროების შემთხვევაში, სპეციალური მასწავლებელი განახორციელებენ სსსმ მოსწავლესთან ვიზიტებს. სკოლამ/ისგ ჯგუფმა უნდა განახორციელოს შინ სწავლების პროცესის მონიტორინგი.
- ✓ შინ სწავლების პროცესში აქტიურად ჩართული უნდა იყოს სსსმ მოსწავლის მშობელი, რომელიც დაეხმარება მოსწავლეს ყოველდღიური დავალებების შესრულებაში.
- ✓ შინ სწავლების პროცესში რეკომენდებულია ინტერნეტისა და ვიდეოკონფერენციების გამოყენება.
- ✓ სსსმ მოსწავლის შინ სწავლების შემთხვევაში სკოლა უზრუნველყოფს შინ სწავლებაზე მყოფი მოსწავლისათვის შესაბამისი კლასის საათობრივი ბადით განსაზღვრული თითოეული საგნის (გარდა ფიზიკური აღზრდისა) კვირაში მინიმუმ ერთი აკადემიური საათის ოდენობით ჩატარებას.

ინკლუზიურ განათლებაზე შიდა მონიტორინგი

- ✓ ინკლუზიურ განათლებაზე შიდა მონიტორინგს სკოლა ახორციელებს არანაკლებ სასწავლო წლის განმავლობაში ერთხელ (დანართი 7- შიდა მონიტორინგის განხორციელებისთვის საჭირო რუბრიკები და კითხვარები).
- ✓ ინკლუზიურ განათლებაზე შიდა მონიტორინგის განხორციელების წესი განისაზღვრება სკოლის დირექტორის ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით.
- ✓ სკოლა შიდა მონიტორინგის ინსტრუმენტს შეიმუშავებს სამინისტროსა და მულტიდისციპლინური გუნდის რეკომენდაციის საფუძველზე.
- ✓ ინკლუზიურ განათლებაზე შიდა მონიტორინგის განხორციელების მიზნით სკოლის დირექტორი ინდივიდუალური ადმინისტრაციულ-სამართლებრივი აქტით ქმნის ჯგუფს და განსაზღვრავს მის უფლებამოსილებებს.
- ✓ ინკლუზიურ განათლებაზე შიდა მონიტორინგის განხორციელების მიზნით შექმნილი ჯგუფი ადგენს ინკლუზიურ განათლებაზე განხორციელებული შიდა მონიტორინგის დასკვნას, რომელსაც დასკვნის შედგენიდან არაუგვიანეს 7 დღისა წარუდგენს სამინისტროს.